

27.9.2019

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
kirjaamo.lansi@avl.fi

Asia: Metsähallituksen lausunto Keiniänrannan Natura-arvioinnista.
Viite: Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausuntopyyntö 12.6.2019.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Metsähallitukselta lausuntoa Keiniänrannan Natura-arvioinnista. Arviointi liittyy Tavase Oy:n hakemaan vesilain mukaiseen lupaan tuottaa tekopohjavettä Pälkäneen Isoharjulla sijaitsevilla tuotantoalueella TUA3. Tekopohjavesilaitoksen tarkoituksena on turvata Tampereen ja Valkeakosken seudun kuntien talousveden hankinta pitkällä aikavälillä. Tuotantoalue sijaitsee Keiniänrannan Natura-alueen (FI0338005) läheisyydessä. Natura-arvioinnissa on esitetty arvio siitä, heikentääkö tekopohjavesilaitos merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden perusteella Keiniänrannan Natura-alue on sisällytetty Suomen Natura 2000-verkostoon.

Keiniänrannan Natura-alueen läntisin kiinteistö 635-422-1-4 on Metsähallituksen Luontopalveluiden hallinnassa. Se sijaitsee lähimmillään noin 300 metrin päässä tuotantoalue TUA3:n kaivo ja jälleenimeytymisalueista. Kiinteistö on hankittu luonnonsuojelutarkoitukseen. Se kuuluu Keiniänrannan soidensuojeluohjelma-alueeseen, ja siitä tullaan lähiaikoina perustamaan luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojelualue. Metsähallitus antaa lausunnon kiinteistön hallinnasta ja hoidosta vastaavana viranomaisena luonnonsuojelulain 65.2 §:n mukaisesti.

Asian aiempi käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa:

KHO päätti asian 30.8.2018. KHO totesi päätöksen perusteluissa, että on olemassa vaara, että tekopohjavesihanke merkittävästi heikentää suojelun perusteena olevia luonnonarvoja Keiniänrannan Natura-alueella.

Muutokset hakemuksessa:

Hanketta on rajattu KHO:n päätöksessä esitetyllä tavalla. Tekopohjavesilaitoksen toiminnallisiin periaatteisiin ei ole tullut keskeisiä muutoksia TUA3 alueella. Uuden hakemuksen keskeinen muutos aikaisempaan hakemukseen verrattuna oli, että tuotantomäärää on vähennetty niin, että se on 40 % pienempi kuin aikaisemmin. Lisäksi Keiniänrannan Natura-aluetta lähimpänä olevista aluevarauksista on luovuttu ja pohjaveden virtausmallia on tarkennettu uusien tutkimustulosten perusteella.

27.9.2019

Keiniänrannan Natura-arvion johtopäätöksissä todetaan että:

"Hanketta on rajattu KHO:n päätöksessä esitetyllä tavalla. Tuotantomäärää on pienennetty hankkeen ympäristöön kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi 20 000 m³ /d:sta 12 000 m³ /d:een. AVIn ja KHO:n päätöksissä esitetyt epävarmuustekijät ovat poistuneet eikä aiemmin ilmennyttä luvan myöntämisestettä ole olemassa.

Tekopohjavesilaitoksen toimiessa Keiniänrannan vesitase pidetään lähtökohtaisesti vakaana tekopohjavesilaitoksen ajotavalla, mikä tarkoittaa, että seurantatulosten perusteella muutetaan sekä imeytysaluekohtaisia että vedenottoaluekohtaisia vesimääriä. Tarvittaessa vesitaseen vakaus varmistetaan yli-imeytyksellä, jolloin imeytysalueelle imeytetään enemmän vettä kuin sitä pumpataan pois kaivojen kautta, ja ylimääräinen vesi ohjautuu Keiniänrannan suuntaan.

Hanke ei merkittävästi heikennä Keiniänrannan Natura-alueen eheyttä ja koskemattomuutta, eivätkä suojelutavoitteet vaarannu. Tekopohjavesilaitoksen toiminnan vaikutuksista ei ole merkittävää epävarmuutta, vaan vaikutukset tunnetaan riittävällä tarkkuudella."

Metsähallituksen lausunto

Metsähallituksen näkemyksen mukaan Natura-arviointi on hyvin laadittu perustuen siihen tietoon, mitä alueesta on olemassa. Kuitenkin hankkeen vaikutusten kohdistumiseen Metsähallituksen hallinnoimalle kiinteistölle on vaikea ottaa Natura-arvioinnin perusteella kantaa, koska hankkeen vaikutuksia, veden virtauksia ja viipymiä ei ole mallinnettu siihen riittävän tarkasti.

Metsähallituksen hallinnoimalla alueella esiintyy luontotyyppinä puustoiset suot 91D0, boreaaliset lehdot 9050 ja vaihtelumuutokset ja rantasuot 7140. Nämä kaikki, mutta varsinkin puustosiin soihin kuuluva tervaleppäkorpi ja lehtoihin kuuluva lehtokorpi ovat pohjavesivaikutteisia. Arvioinnin mukaan Keiniänrannan Natura-alueen suojeltavista luontotyypeistä ympäristön muutoksille herkimpiä ovat juuri pohjavesivaikutteiset luontotyytit, joita ovat metsäluhdet (9080), puustoiset suot (91D0) ja boreaaliset lehdot (9050).

KHO:n päätöksessä 30.8.2018 todetaan, että "Keiniänrannan Natura-alue on kokonaispinta-alaltaan suhteellisen pieni (27 hehtaaria) ja kokonaisuutena olennaisesti pohjavesistä riippuvainen ekosysteemi, mikä tarkoittaa, että alueen suojelun perusteena olevat luontotyytit ovat herkkiä pohjaveden määrässä ja laadussa tapahtuville muutoksille ja tekopohjavesihankkeen mahdolliset haitalliset vaikutukset voivat aiheuttaa pysyviä muutoksia alueen kasvillisuudessa suurella osalla aluetta. Hankkeen mahdollisia heikentäviä vaikutuksia suojeltaviin luontotyypeihin ei ole siten riittävästi poissuljettu, ja erityisenä ongelmana on mahdollisten vaikutusten laaja-alaisuus suhteessa Natura-alueen kokoon. Korkeimman hallinto-oikeuden arvion mukaan Keiniänrannan vesitaseeseen kohdistuvien vaikutusten rajoittaminen ja varmistaminen riittävän täsmällisin lupamääräyksin ei nyt käytettävissä olevan tiedon perusteella ole mahdollista.

Tehty Natura-arviointi täydennyksineen tai muu esitetty selvitys ei sisällä sellaisia unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuja toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily suunniteltujen töiden vaikutuksista

27.9.2019

Keiniänrannan suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin. Esitetyn selvityksen perusteella on olemassa vaara, että tekopohjavesihanke merkittävästi heikentää suojelun perusteena olevia luonnonarvoja Keiniänrannan Natura-alueella. Näin ollen viranomainen ei ole saadun selvityksen perusteella voinut myöntää lupaa tekopohjavesihankkeelle tuotantoalueen 3 toiminnan Keiniänrannan Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten takia."

Metsähallituksen näkemyksen mukaan edellä KHO:n päätöksessä mainitut epävarmuustekijät hankkeen vaikutuksista eivät ole täysin poistuneet, vaikka hankkeen hakemusta onkin muutettu aiempaan verrattuna. Tekopohjavesilaitoksen vaikutuksista pohjavesivaikutteisiin luontotyyppisiin tarvittaisiin lisää tietoa, ennen kuin vaikutuksia kohdistetaan Natura-alueelle.

Natura-arvioinnin (31.5.2019) mukaan "Vaikutuksia vaihettumis- ja rantasuot -luontotyyppiin ei muodostu, koska luontotyyppiin ominaispiirteisiin vaikuttaa Mallasveden pinnan vaihtelu, eikä luontotyyppi ole pohjavesivaikutteinen." KHO:n päätöksessä kuitenkin todetaan, että "Suullisen käsittelyn ja katselmuksen yhteydessä on kuitenkin tullut esiin, että myös alueen metsäluhdut sekä vaihettumissuot ja rantasuot-luontotyypit ovat merkittävässä määrin pohjavesistä riippuvaisia, eikä Mallasveden pinnankorkeuden vaihteluilla ole niin olennaisia vaikutuksia näihin luontotyyppisiin kuin Natura-arvion täydennyksessä on kuvattu."

Natura-arvioinnin johtopäätöksenä todetaan, että "hanke ei merkittävästi heikennä Natura-alueen eheyttä ja koskemattomuutta." Natura-arvioinnissa todetaan, että "Natura-alueen eheyden yhteydessä on huomioitava, että vaikka hankkeen tai suunnitelman vaikutukset eivät olisi mihinkään suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin tai lajiin yksinään merkittäviä, vähäiset tai kohtalaiset vaikutukset moneen luontotyyppiin tai lajiin saattavat vaikuttaa alueen ekologiseen rakenteeseen ja toimintaan kokonaisuutena. Vaikutusten ei myöskään tarvitse kohdistua suoraan alueen arvokkaisiin luontotyyppisiin tai lajeihin ollakseen merkittäviä, sillä ne voivat kohdistua esim. alueen hydrologiaan tai tavanomaisiin lajeihin ja vaikuttaa tätä kautta välillisesti suojeluperusteina oleviin luontotyyppisiin ja/tai lajeihin."

Metsähallituksen näkemyksen mukaan hankkeella on vaikutuksia alueen eheyteen, luonnontilaisuuteen ja luontoon sen seurauksena, että pohjavesivaikutus, ja siten alueen hydrologia, muuttuu luonnontilaisesta säädellyksi. Pohjavesivaikutteiset luontotyypit eivät ole tekopohjaveden säädelyjen virtausten jälkeen enää luonnontilaisia ja koskemattomia. Hankkeen vaikutuksista jää epävarmuus siitä, miten hanke lopulta vaikuttaa pohjavesivaikutteisiin luontotyyppisiin. Arviossa todetaan, että mikäli pohjaveden virtaus Keiniänrantaan alenee selvästi (yli 10 %) ja veden laatu muuttuu huomattavasti, Natura-alueen luontotyyppien ominaispiirteet muuttuvat ja osin häviävät pitkällä aikavälillä.

Valtion maalla on kasvillisuusseurantakoealoja, virtaamamittauspisteitä ja avovesimittauspisteitä. Tuoreita mittaus- ja seurantatietoja ei kuitenkaan ole, vaan seurantatiedot ovat vuosilta 2006-2012. Metsähallitus pitää tärkeänä, että tuoretta seurantatietoa kerätään ennen kuin tekopohjavettä aletaan tuottaa, jotta vaikutuksia voidaan tarkemmin seurata.

Metsähallituksen alueella on vanhoja ojia, joiden ennallistamismahdollisuudet tulisi selvittää. Kaivettujen ojien tukkiminen hidastaisi läpivirtausta ja se voisi vähentää tekopohjavesilaitoksen negatiivisia vaikutuksia alueen pohjavesivaikutteisille luontotyypeille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan ojien tukkiminen olisi hankkeen negatiivisia vaikutuksia lieventävä toimenpide, ja sen tulisi kuulua hankkeen toteuttajan toteutettavaksi.

27.9.2019

Lausunnon ovat valmistelleet erikoissuunnittelijat Raisa Vesterbacka ja Panu Kuokkanen.

Raimo Itkonen, aluepäällikkö
raimo.itkonen@metsa.fi
Puh. 040 583 5802